MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR ve BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNCE HER HAFTA PAZARTESİ GÜNLERİ ÇIKARILIR İLGİLİ MAKAM VE MÜESSESELERE PARASIZ GÖNDERİLİR.

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
TEBLİĞLER DERGİSİ

YILLIK ABONESİ 1000 KURUŞTUR. ABONE TUTARI MALSANDIKLARINDAN BİRİNE YATIRILMALI VE ALINACAK MAKBUZ MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYIMLAR VE BASILI EĞİTİM MALZEMELERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE GÖNDERİLMELİDİR.

CİLT: 35 | 31 TEMMUZ 1972 | SAYI: 1708

Talim ve Terbiye Kurulu Kararı:

Karar s.: 290 Karar t.: 1-7-1972

Konu: İmam - Hatip Okulu Müfredat Programı h.

Kurulumuzun 4 Ağustos 1971 gün ve 225 sayılı kararıyle ortaokul üzerine kurulması öngörülen ve Kurulumuzun 20.4.1972 gün ve 248 sayılı kararıyla İdare Yönetmeliği yürürlüğe konulmuş olan İmam - Hatip Okullarının yeni öğretim yapısına göre hazırlanıp geliştirilmiş ve Din Eğitimi Genel Müdürlüğünün 18 Mayıs 1972 gün ve 325.20/4051 sayılı yazısıyla Dairemize intikal ettirilmiş bulunan İmam - Hatip Okulu müfredat programının, bağlı örneğine göre kabulü Kurulumuzca uygun görülerek, durumun Bakanlık Makamının tasviplerine arzı kararlaştı.

Uygundur.
I/VII/1972

Millî Eğitim Bakanı
Prof. Dr. Sabahattin ÖZBEK

İMAM - HATİP OKULU MÜFREDAT PROGRAMI

TÜRK MİLLÎ EĞİTİMİNİN AMAÇLARI

Millî Eğitim ülkümüz, Türk milletinin bütün fertlerini kaderde, kıvançta ve tasada ortak, bölünmez bir bütün halinde millî şuur etrafında toplamak; millî, ahlâkî, insanî üstün değerlerini geliştirmek; milletimizi hür düşünce, sosyal zihniyetle demokratik düzenin hakim olduğu, kişisel teşebbüse ve toplum sorunluluğuna değer veren bir anlayış içinde bilgi, teknik, güzel sanatlar ve ekonomi bakımından çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı haline getirmektir.

Bu ülküye ulaşmak için her yaştakileri, eşit eğitim imkânları içinde, istidat ve kabiliyetlerine göre en üstün seviyede yetiştirmek; milletimize ve insanlığa yararlı iyi ve verimli yurttaşlar haline getirmek; sosyal ve ekonomik kalkınma programlarının uygulanması için gereken çeşitli vasıftaki insan - gücünü hazırlamak millî eğitimin amacıdır.

Bu sebeple millî eğitimin yetişmesini sağlıyacağı yurttaş tipi özellikle:

1 — Toplumsal Yönden:

a) Türkiye Cumhuriyetinin, insan haklarına dayanan, millî, demokratik, lâyık ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu, Türkiye Devleti'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bir bütün bulunduğunu bilir ve Türk milletinin bir ferdi olmanın şerefini duyar ve sorumluluğunu kavrar.

b) Herkesin kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilmez, vazgeçilmez temel hak ve hürriyetlerine sahip olduğunu; dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefî inanç, din ve mezhep ayırımı, gözetilmeksizin kanun önünde eşit bulunduğunu; yaşama, maddi ve manevî varlığını geliştirme haklarına, kişi hürriyetine, dinî inanç ve kanaat hürriyetine sahip olduğunu kabul eder.

c) Ailenin Türk toplumunun temeli olduğunu bilir ve ona değer verir.

ç) Atatürk Devrimlerine bağlıdır.

d) Kanunlara ve nizamlara karşı saygılıdır.

e) Millî kaynakları korur, değerlendirir ve geliştirir.

f) İçinde bulunduğu şartları devamlı olarak iyileştirmeye çalışır.

g) Genel refahın, bilimsel çalışma ve ilerlemelerle sağlanacağını kavrar.

h) Toplum olaylarıyla ilgilenir ve toplum menfaatlerini kişisel menfaatlerin üstünde tutar.

ı) "Yurtta Sulh, Cihanda Sulh" ilkesine bağlıdır.

2 — Kişisel Yönden:

a) Türkçeyi doğru olarak konuşur, okur ve yazar, Türklük ilkelerini bilir, benimser ve korur.

b) Kendisinin ve çevresinin sağlığını korur ve onları yetiştirmeye çalışır.

c) Öğrenme ve gelişme isteğine, pratik hayatın gerektirdiği bilgi ve becerilere sahiptir.

ç) Boş zamanlarını, kendisine ve topluma faydalı olacak şekilde okuma, güzel sanatlar, oyun, spor ve eğlence gibi yollarla değerlendirir.

d) Yurdunu sever, onu tanımağa ve tanıtmağa çalışır.

e) Büyüklere saygı, küçüklere sevgi geleneğimize özdenlikle bağlı olarak insanları sever ve sayar.

f) Ormanları sever ve geliştirir.

g) Hayvanları sever, hayvancılığı geliştirir.

h) Tarihî anıt veya eserlere ilgi ve saygı duyar, onları korur.

ı) Yurt savunmasını en kutsal ödevi bilir ve buna hazırlıklıdır.

i) Tecrübe ve araştırmaya önem verir; muhakeme yeteneği gelişmiş, müsbet düşünce ve şahsiyet sahibidir.

j) Millî ve insanî ruhu aksettiren sanat eserlerini sever, bunların ruh gelişimindeki önemini kavrar, sanat hareketleriyle yakından ilgilenir. Bunların yurt içinde ve dışında yayılmasına ve sevilmesine çalışır.

k) Kendine güvenir, davranışlarını kontrol eder ve iyiye yöneltir.

l) Tenkitleri iyi karşılar ve bunlardan faydalanır.

m) Olayları ve davranışları daima yapıcı bir tenkitle değerlendirir. Kanaatlerini medenî cesaretle savunur.

n) Teşebbüs kabiliyeti gelişmiş, yurt hizmetleri konusunda her yerde ve her zaman sorumluluk yüklenmeye hazırlıklı ve isteklidir.

3 — Ekonomik Hayat Yönünden:

a) İşe, iş ve meslek ahlâkına bağlı ve saygılıdır; verimli çalışmaktan zevk duyar.

b) İşindeki yeterliliğini geliştirerek devam ettirir, kendisinin ve çevresinin refahını artırmağa çalışır.

c) Yeteneklerine uygun işi seçebilir; meslekî ve ekonomik başarının bilgi ve teknikle sağlanacağına inanır.

ç) Tutumlu, geçimini düzenlemeye muktedirdir; yatırımın kişisel ve toplumsal değerini kavrar.

İMAM - HATİP OKULUNUN AMAÇLARI

A — Lâik öğretim sistemimiz içinde Millî Eğitim Bakanlığının hizmetleri arasında ayrı bir meslek okulu niteliğini taşıyan İmam - Hatip Okulunun amaçları; özellikle imamlık, hatiplik, Kur'an Kursu öğreticiliği, gerektiğinde müftülük, vaizlik ve benzeri görevleri yapmak üzere orta öğrenim görmüş din görevlileri yetiştirmektir.

B — İmam - Hatip Okulu, ortaokul üzerine, genel kültür ortamında meslek formasyonu veren, dört yıllık eğitim ve öğretim kurumudur.

Meslek derslerinin genel kültür ortamında verilmesinden maksat:

a) Din görevlilerimizin sınırlı (Sectaire) zihniyetle yetişmelerini ve kendi alanları dışındaki konular ve meseleler karşısında ilgisiz kalmalarını önlemek;

b) Onların aynı zamanda müsbet zihniyet kazanmalarına yardım etmek;

c) Türlü çevrelerin mensupları arasında daha rahat anlaşılmalarını sağlamaktır.

C — İmam - Hatip Okulu, eğitim ve öğretim çalışmalarında din görevlisi adaylarını:

a) Anayasa nizamına bağlı, Türk millî eğitiminin amaçlarını benimsemiş ve bunları uygulamaya hazır;

b) Millî ahlâkın icablarını samimiyetle yaşayıp yerine getiren ve millî bünyemize zararlı akımlar karşısında uyanık;

c) Dinin ve din ahlâkının gerçeklerini inanarak yaşayıp yerine getirir birer aydın;

ç) İlmî görüş ve anlayış kazanmış, bilgilerini meslekî alanda kullanma yollarını öğrenmiş;

d) Çalışkan, mesleğine bağlı, yurdun her yerinde seve seve hizmete hazır;

e) Yaşayışı ve çevresine tesiri bakımından örnek tutulmaya lâyık;

f) Programla müfredatı tesbit edilen bilgi, maharet ve kültürü kazanmış;

g) İnsanlığı, insanları seven ve anlayan, davranışlarında her şeyden önce eğitici olduğu şuuruna sahip, bedence ve karakterce sağlam, güvenilir birer meslek adamı olarak, yetiştirmekle görevlidir.

İMAM - HATİP OKULUNUN EĞİTİM VE ÖĞRETİM ESASLARI

BİRİNCİ BÖLÜM
OKUL VE PROGRAM

I — İmam - Hatip Okulu, Millî Bir Din Eğitimi Kurumudur:

İmam - Hatip Okulunda imam - hatip adaylarının, millî varlığa başarı ile hizmet edecek ve dinî vecibeleri ve farizaları yerine getirecek, inanç dünyası zengin birer meslek adamı ve örnek vatandaş olarak yetiştirilmelerine önem verilir.

İçinde yetişen İmam - Hatip adaylarına, aynı millî ülküleri, millî bir ortamda din inancını paylaşmaları için gereken bütün bilgileri, alışkanlıkları, ilgileri ve hizmet isteğini kazandırmak İmam - Hatip Okulunun başlıca görevidir.

Millî eğitimimizin genel amaçları, imam - hatip okullarımız için de, tabiatiyle esastır. Ancak, bu okulların niteliklerine ve özelliklerine göre, şu hususların da gözönünde bulundurulması gerekli görülmektedir.

Bilindiği gibi islâm dini, millî tarihimizin içinde samimiyetle benimsenmiş, savunulmuş ve yüceltilmiştir. Türk bilginleri ise islâm dininin yayılmasında, incelenmesinde büyük ölçüde hizmetler yapmışlardır. Türk halk ruhu ile islâm inancı arasında yüzyıllar boyunca tam bir intibak meydana gelmiştir.

Buna karşılık, özellikle son üç yüzyıl içinde, aralarında birçok değerli şahsiyetlerin yetişmiş olmasına rağmen, din çevrelerimiz genel bir durgunluk içinde kalmıştır. Yeni düşünce akımlarını izlemek şöyle dursun, kendi bünyelerinde olması beklenen normal gelişmelere dahi çoğunlukla yer vermemişlerdir. Dolayısiyle bu çevrelerde gitgide katılaşan bir takım telakkilerin sınırlayıcı ve önceliyici tesirleri, sosyal bünyemizi zaman zaman ciddî problemler karşısında bırakmıştır.

İmam - Hatip Okullarımızda öğretim ve eğitimin; yukarıdaki açıklamalar dikkate alınmak suretiyle, islâm inancı ile Türk halk seciyesinin bileşimi niteliğinde olan şu dört temel duygunun yaşatılacağı bir atmosfer içinde uygulanması gerekli görülmüştür:

1 — Allah sevgisi,

2 — Hoş görürlük,

3 — Hak severlik ve saygı,

4 — Dinî ve dünyevî görevlere bağlılık.

(1) Allah sevgisi, müslümanlığın temelini teşkil etmektedir. Çocuklarımızda korkudan ziyade bu sevginin derinleşmesine çalışılmalıdır. Allah sevgisi yoluyla, başka varlıklar karşısında da sevgi duygusu kutsallaşacak, insan ruhu, çetin şartlar altında dahi umutlu ve iyimser kalma kabiliyetini kazanacaktır.

(2) Allah sevgisi derinleşen insan, bilinçli bir hoş görürlük seviyesine ulaşacak, başkalarının inançları ve yanılmaları karşısında sert davranışlardan kaçınacaktır. Çünkü hoş görürlük, islâmlıkta yeri olmayan taassubun karşısıdır. İslâm dini, kendinden önce gelen Peygamberleri tanımış, onların dinlerini müslümanlığın önceki şekilleri saymıştır. Başta Peygamberimiz olmak üzere, islâm büyükleri, birçok seçkin vasıfları arasında hoşgörürlükleriyle tanınmışlardır. Söz konusu hasletin millî tarihimizdeki yerini uzun uzun açıklamağa lüzum yoktur. Misâl olarak atalarımızın yüzyıllarca idare ettikleri gayrimüslim gruplar karşısında geniş görüşlü tutumlarını hatırlamamız yeter.

(3) Hak severlik duygusu, Türk ve İslâm toplum anlayışına genişlik ve derinlik verir. Bu duyguya eren bir insanın, bir haksızlığı bilerek yapması güçtür.

Hak severliğin bir sonucu olarak saygı da, islâm dinindeki kuvvetiyle Türk yaşayışının temelleri arasındadır. Dinî ve millî terbiyesi tam olanlar, başkalarına karşı saygılı davranır. Böylelikle başkalarından saygı görmeye hak kazanırlar.

(4) Dinî ve dünyevî görevlere bağlılık duygusu, kişilerin Allah'a ve insanlara karşı olan görevlerini yerine getirmeyi ikinci bir tabiat haline getirir. İnsan'ın yaratılışındaki temel nedeni kavramasiyle geçirdiği günleri, zamanı, işini değerlendirmesini öğretir. İnsan oluşunun gerçeklerini, hızla gelişen ilim verilerine ve görüşüne uygun olarak kavrar, kendisi için, ailesi ve yurdu için yararlı bir kimse olmasını sağlar.

Öğretmenler, bu konularda öğrencilerine örnek olmalıdırlar. Öğrencilerinin Allah sevgisiyle, hoşgörürlük, hak severlik ve saygılı davranışlar içinde, görevini seven ve yapan kimseler olarak dinî ve millî terbiyenin gereğine göre gelişmelerine, sınıf ve okul topluluklarında bu duyguların yaşanmasına yardım etmelidirler.

Allah sevgisi, hoşgörürlük, hak severlik ve saygı ile görevine bağlılık duyguları ve bunlardan doğacak alçak gönüllülük gönül tokluğu, fedakârlık, şefkat ve benzeri erdemlere, İslâm ve Türk Büyüklerinden örnekler verilmelidir.

Bu inançların ve duyguların içten uygulanması halinde, ibadet de bir şekilden ibaret kalmayacak insan ruhunu huzura erdiren daha içten bir yaşayış haline gelecektir.

II — İmam - Hatip Okulundaki Eğitim ve Öğretim Çalışmaları Millî Bir Ortam İçinde Yürütülür:

Her çeşit eğitim kurumumuzda olduğu gibi, İmam - Hatip Okulunda da öğretimin millî bir ortam içinde yürütülmesine, titizlikle dikkat edilir. Millî ortam denilince, kendi tarihimizden gelen değerlerimizin ve millî ilkelerimizin hâkim olduğu çevrenin genel havası anlaşılmalıdır.

İslâm dini insanlığın bütününe hitab etmektedir ve bu gün, bir birinden çok farklı türlü milletlerden milyonlarca mensubu vardır. Böyle olunca, herhangi bir yabancı topluluğun özel kültürüyle karıştırılmaması, bu çeşit kültürlerden ayrı ve üstün bir inanç sistemi olduğunun daima gözönünde tutulması gerekir. Dinî terbiyeleri verilirken, öğrencilerde islâmlığa karşı uyandırılacak manevî ilgi bu yönde geliştirilmelidir.

Millî ortamı yaşatma bakımından, gerek meslek derslerinde, gerek genel kültür derslerinde, Türklerin:

a) İslâm dinini çeşitli saldırılar karşısında yüzyıllarca tek başlarına savundukları;

b) İslâm dininin incelenmesinde, İslâm ilimlerinin ilerlemesinde büyük hizmetlerde bulundukları;

c) İslâm san'atını, her alanda en ince ve yüce seviyeye ulaştırdıkları;

d) İslâmlığı, başka topluluklarda az rastlanan bir samimilikle yaşadıkları;

e) Nihayet cesur hamleleriyle ve devrimleriyle islâm dünyasının uyanışında ve kalkınmasında önder oldukları, sırası geldikçe, vakaları anlatılmak, misalleri gösterilmek, bu konularla ilgili büyük eserler ve şahsiyetler tanıtılmak suretiyle açıklanmalıdır.

Öğrencilerimiz, gerçek müslümanlığı öğrenmenin en doğru yolunun, doğmaların hâkim bulunduğu bir takım iç ve dış çevrelere, kişilere başvurmak, sarılmak değil, dinimizin kaynaklarını sağduyu ile bizzat inceleyebilmek olduğuna inandırılmalıdır.

III — İmam - Hatip Okulu, Müsbet Zihniyet Kazandırmayı Amaç Bilir:

Batı'da ve Doğu'da, müsbet ilim sonuçları karşısında din çevrelerinin yüzyıllarca devam eden tutumları herkesce bilinmektedir. İlmin buluşlarıyla inançtan gelme bazı doğmaların gösterdiği başkalıklar, bu durumu doğurmuştur. Ancak Batı zihniyeti, bu iki kavramı birbirinden ayrı tutmak suretiyle, Doğu'dan çok önce, müsbet ilmi ve bugünkü medeniyetin kendi yoluyla hürriyet içinde gelişmesini sağlamış, hattâ zaman zaman din adamları bu gelişmenin yardımcısı olmuşlardır.

Aslında İslâm dini, ilmi nerede olursa olsun aramayı emretmiş, öğreticileri daima yüce tutmuştur. Bu bakımdan, İslâmlıkla müsbet ilim arasında bir çelişmenin düşünülmemesi gerekir. Esasen din bir inanç konusu, ilim bir inceleme işidir. İlkelerin kimi zaman farklı oluşu, ilimle dinin birbirini açıklaması zarurî iki kavram tarzında anlaşılıp karşılaştırılmasını gerektirmez. İlim tecessüsümüzü giderirken din duygusu da, iç âlemimizdeki boşlukları telâfi ederek huzurumuzu sağlar.

İmam - Hatip Okulunda, öğretim ve eğitim çalışmalarında bu nokta gözden uzak tutulmamalı, öğrencilerimize genel kültür kazandırılırken, onlarda ilmin yeni buluşlarını ve başarılarını izleme ilgisinin uyandırılmasına önem verilmelidir.

Müsbet zihniyetin geliştirilmesi, İslâm dinine sonradan karıştırılmış olan yanlış görüşlerin, hurafelerin, özellikle bir takım ayrıntılarda kalıplaşan taassubun ayıklanmasına da yardım edecektir. Yukarıki bahislerde hoşgörürlük temelinin üzerinde durulmasının bir sebebi de budur.

İmam - Hatip Okulundaki bütün eğitim ve öğretim çalışmalarına, Millî Eğitimin ve millî bir din eğitimi kurumunun amaçlarına ulaştıracak bir vasıta olarak bakılır. Bu itibarla, derslerin amaçları:

A — Meslek dersleri bakımından: Meslek derslerinin genel amaçları, (1) Öğrencilere, ileride üzerlerine alacakları görev bakımından, dinin ibadetle ilgili alanlarında ve halk toplulukları karşısında yapacakları konuşmalarda muhtaç oldukları bilgileri ve güveni kazandırmak, (2) Onların din ahlâkını yaşamalarını dinî görevleri içtenlikle yapmalarını ve bununla ilgili alışkanlıkları kazanmalarını sağlamak, (3) İslâmlığı, mümkün olduğu kadar kaynaklarındaki niteliği ile tanıtmak, (4) İslâm topluluklarında fikir ve san'at hayatının gelişimi hakkında genel bilgiler vermek, (5) Özellikle bu gelişimde Türklerin payını belirtmektir.

Meslek derslerinin özel amaçları, ders konularının baş taraflarında belirtilmiş, gerekli görülen yerlerde açıklamalar yapılmıştır.

Ayrıca, şu noktalara öğretmenlerimizin dikkatleri çekilir:

1 — Arapça müfredatı, bu dilin temellerini basit bir şekilde öğrencilere kavratma amacıyle hazırlanmıştır.

2 — Fıkıh programında konunun genel bir terminolojisi verilmekte, ibadetle ilgili meselelerin fıkha değinen tarafları ile bu dersin metodu ve kaynakları gözden geçirilmektedir.

B — Genel kültür dersleri bakımından: Meslek formasyonunun genel kültür ortamı içinde verilmesi esastır.

Okulda her dersin, millî hayat ile ilgisinin sağlanmasına ve millî hayata bağlanmasına geniş ölçüde dikkat edilir.

Genel kültür derslerinden tarih konularında mihver, Türk tarihi ve onun sonuçları olan devrimlerimizdir. Coğrafya derslerinde ekonomik imkânlarımızın ve bunlardan faydalanma yollarının belirtilmesine özellikle önem verilmelidir.

Diğer orta dereceli ikinci devre okullarımızın genel kültür dersleri özel amaçlarının İmam - Hatip Okulları için de geçerli olacağı tabiidir.

IV — İmam - Hatip Okulu, Bina ve Tesisleri Bakımından, İmam - Hatip Adaylarının Yukarıdaki Amaçlara Göre Yetiştirilmelerine Elverişli Bir Çalışma Yeridir:

Okul, içinde yetişenler ve yetişecekler için bir hizmet kurumudur. İmam - Hatip Okulları öteki öğretim ve eğitim kurumlarımızla ortak olan yönlerinin yanısıra, din ahlâkının da yaşandığı yerlerdir. Okula gelen bir ziyaretçi, şartlar yetersiz olsa bile, temizliğin, düzenin, saygının ve nizamlı bir çalışmanın, özellikle iyilik ve hayır duygularının varlığını hissetmelidir. Sınıflarda, salonlarda, spor, cimnastik ve oyun yerlerinde, kitaplıkta, lâboratuvarda, atölyelerde, mutfakta, yemekhane, yıkanma yerlerinde hasılı okulun bütün bölümlerinde öğrencilerin giyimlerinde, davranışlarında, temizliğe, düzene, saygıya riayet olunmalıdır. Eşyanın, ders araçlarının, okuldaki tesislerin muhafazasına, bakımına, idaresine mümkün olduğu kadar öğrencilerin de katılmaları faydalı olur.

Özellikle kitaplığın zenginleştirilmesine, türlü konularda okuma ve inceleme ilgilerinin çocuklarımızda uyandırılmasına önem verilmeli, bu bakımdan gerekli görülen her türlü kolaylık sağlanmalıdır.

Cami de, okulun bir tesisi olup, okuldaki din eğitiminin uygulandığı yerdir. Öğrenciler, meslek hayatları süresince, topluluklarla camilerde ve mescitlerde karşılaşacaklar, halkımıza orada hitap edeceklerdir.

Yurdumuzda ibadet yerlerinin yapımına, temiz ve düzenli tutulmasına, zenginleştirilmesine, ötedenberi samimi bir dikkat gösterilmiştir. Halkımız arasında da camiye girip çıkmanın belli bir disiplini, sessiz, nezih bir muaşereti meydana gelmiştir.

İmam - Hatip Okulları öğrencileri, camilerde, giyimleriyle, davranışlariyle, temizliğe, sağlık kurallarına gösterdikleri özenle, inançla, sükûnetleriyle birer örnek olmalıdırlar.

Vaaz ve hutbe çalışmalarının da, tabiî çevre ve atmosferi içinde, camilerde yapılması gerekir. İmam - Hatip adayları vücut ve ses idaresindeki maharetlerini, özellikle topluluk karşısındaki güven duygularını camilerdeki uygulamalarla geliştireceklerdir.

Halk, ibadet yerlerine iyi niyetlerle gelir. Bu da kendilerine yapılacak telkinler için hazır bir zemindir. Hutbe ve vaaz konuları seçilirken bu iyi niyetten olumlu şekilde faydalanmaya bilhassa dikkat edilmelidir. Dinleyiciler, günlük işlerine gönül rahatlığı ile ve iyimser bir ruhla dönebilmelidirler.

Türlü vesilelerle evlerimizde de dinî törenler yapılmaktadır. Törenin yapıldığı ev, çok zaman bir mabet havasına girmekte, gelen din adamlarına içten saygı gösterilmektedir. Din adamlarımız, böyle yerlerde de gördükleri saygıya lâyık şekilde nazik ve vakarlı davranmalıdırlar.

İmam - Hatip Okulu, birçok yerlerde, mahallî dernekler tarafından korunmaktadır. Bu teşekküllerin, okulun kuruluşunda, araçlarının ve öğrenci ihtiyaçlarının sağlanmasında yaptıkları yardımlar kayda değer niteliktedir. Ancak, okulun programları ve çalışma ilkeleri bellidir. Birçok ihtisas kurumlarınca titizlikle hazırlanan bu programları ve ilkeleri zedeleyecek tesirler, çekilen zahmetleri verimsiz kılabilir. Sorumlu okul idareleri bu noktalarda bilhassa titiz davranacaklardır.

V — İmam - Hatip Okulundaki Bütün Eğitim ve Öğretim Çalışmalarında İmam - Hatip Adaylarına Mücerret Ahlâk Kuralları Belletmekten Ziyade Onların Yaşayışlarının, Karakter Teşekkülüne Hizmet Edecek Bir Şekilde Düzenlenmesi ve Okul Hayatında Her Faaliyetin Bu Maksada Yardımcı Bir Nitelikte Organize Edilmesi Lâzımdır:

Bilindiği gibi, ahlâk öğretilmez yaşanır demek, ahlâkî değerleri, hareketler içinde tanıtmak icabeder demektir. Söz olarak öğretilecek kuralların hayatta büyük ölçüde tesirli olacağı umulamaz. Genel öğretimde daima misali öne alıp kurala sonradan gidildiği gibi, ahlâkta da hayatı öne almak, öğrencilerin tecrübelerinden hareket etmek ve sonra, seviyeleri daha ilerleyince, bu tecrübelerden genellemelere varmayı esas tutmak uygun olur. Böylece, "Türk ahlâkının ilkelerine" yaşatma yolu ile varılacak, bu ilkeler, kurallar şeklinde belletilmiyecektir.

Öğretmen, ahlâk eğitiminde iyi sonuçlar almak için indî görüşlerle hareket eden ve kuralları zorla kabul ettiren bir baskıcı değil, olayları objektif şekilde değerlendiren bir yardımcıdır.

Okuldaki eğitsel kollara katılan İmam - Hatip adayları, okulun yönetiminde ve sosyal işlerinde kendi paylarına düşen görevleri yapma yoluyla;

a) Vazife sorumluluğunu duyan iyi birer yurttaş ve meslek adamı olmayı,

b) Okulun nizamlarına yardımcı olmayı,

c) Katıldığı eğitsel kolun temsilcisi olabilmeyi ve gerektikçe eğitsel kol faaliyetlerini yürütmeyi,

d) Kendileri tarafından konulan esasları uygulamayı ve eğitsel kol faaliyetlerinin disiplinine uymayı,

e) Kendi kendilerini idare ve kontrol etmeyi,

f) Nefsine güven kazanmayı,

g) Başkalarının hak ve hürriyetlerine saygı göstermeyi,

h) Türlü çalışma konularında eğitsel kol arkadaşlarıyle anlayışlı işbirliği yapmayı ve yardımlaşmayı öğrenirler.

VI — İmam - Hatip Okulu, İmam - Hatip Adaylarına, Özel Kabiliyetlerini Gözönünde Bulundurarak, Meslek Hayatında Başarıya Götürecek Rehberliği Yapar:

Bir sınıf içindeki öğrencilerin her biri başlı başına birer varlıktır. Beden yapıları, hareket kabiliyetleri, büyüme hızları, ruhî özellikleri, bilgi ve maharet seviyeleri, öğrenme kapasiteleri, çevrelerinden edindikleri hayat tecrübelerinin genişliği ve mahiyeti, aile içindeki durumları gibi faktörler, her öğrencinin gelişimine, davranışına tesir eder. Öğrenciler arasındaki bu ferdi farkların ve onların özel kabiliyetlerini dikkate alıp her öğrenciyi bulunduğu olgunluk seviyesinde kabul ederek, onların en yüksek olgunluk derecesine çıkmasına yardım etmek öğretmenin başlıca vazifesidir. Öğretmen, öğrencilerin bir birlerinden farklı olduklarını düşünerek şahsi meselelerini çözmede, ders içi ve dışı faaliyetlerinde ve mesleğe hazırlanmalarında onlara gerekli rehberliği yapar. Bu rehberlik altında öğrenciler, içinde bulundukları okul topluluğuna düşünen, yapan ve yaratan birer üye olarak intibak ederler.

Bir sınıfın veya sınıf içindeki grupların ihtiyaçlarını anlamak için o grubu veya sınıfı teşkil eden öğrencilerin teker teker ihtiyaçlarını bilmek gerekir. Öğretmen, verimli rehberliği yapabilmek ve adaylar hakkında isabetli hükümleri verebilmek için öğrenciyi her bakımdan tanıyıp anlamaya çalışmalıdır.

VII — İmam - Hatip Okulu, İmam - Hatip Adaylarına Metodlu ve Verimli Çalışma Yollarını Öğretir, Onları Araştırıcı Düşünceye Sevkeder:

Okulda öğretmenin görevi, öğrencilere sadece birçok bilgiler kazandırmak değil, onların doğru ve verimli çalışma alışkanlıkları elde etmelerine yardım etmektir.

İmam - Hatip adaylarının, bir problemle karşı karşıya geldikleri zaman, bunu çözmek için yollar aramalarına, çözüme yararlı olan bilgi ve malzemeyi toplamalarına, topladıklarını karşılaştırıp değerlendirmelerine, bir sonuca varıp genel hüküm verebilmelerine, bu hükmün doğru olup olmadığını tartıp ölçebilmelerine ve elde ettikleri yeni bilgiyi kullanmalarına öğretmen rehberlik eder. Böylece öğrencilerin ilmi görüş ve düşünüş kazanmalarına yardım edilmiş olur.

VIII — İmam - Hatip Okulu, Öğrencilerinde Güzel Şeylere Karşı Sevgi ve Bağlılık Uyandırır; Onlara Her Şeyde ve Her Yerde Güzeli, İyiyi, Doğruyu Arayıp Bulma ve Değerlendirme Alışkanlık ve Kabiliyetini Kazandırır:

İmam - Hatip Okulu, İmam - Hatip adaylarını güzel şeylerle temasa getirir; Tabiatta ve insan emeğiyle meydana gelmiş eserlerdeki güzellikleri arayıp bulmaya teşvik eder. Güzel bir yazı parçası içindeki kahramanın hayatına nüfuz edebilmesi, dini eserler karşısında huşû ve heyecan duyabilmesi, öğrencinin benliğinde önemli değişiklikler meydana getirir. Bu değişiklikler, onun heyecanlarının ahenk ve istikrar kazanmasını sağlar, çevresini daha iyi yorumlamasına yardım eder, ona hayatın manevi güzelliklerini duyarak yaşamayı sevdirir. Öğretmen, öğrencileri güzel şeylerle temas ettirirken şahsi zevklerini onlara aşılamaktan sakınır; öğrencinin güzel bir manzara veya güzel bir eser karşısında içten gelen duygularına saygı gösterir.

Okul ve çevresi de, bu duyguyu geliştirecek şekilde düzenlenir.

IX — Okulun Bütün Çalışmalarında Tutum, Millî Kaynakları Koruma ve Millî Ekonomi Kavramı ve Duyusu Önemli Bir Yer Tutar ve Gerekli Tedbirlerle Bunlar Alışkanlık Haline Getirilir:

a) İmam - Hatip Okulunun dershane, lâboratuvar, atelye, kitaplık v.b. tesis ve çalışma yerlerinde, çeşitli faaliyetlerinde İmam - Hatip adaylarının tutumlu davranmalarına; kullandıkları araçların temizliğine ve bakımına itina etmelerine dikkat edilir. Öğrenci, iş yaparken kullandığı aletin bir millet malı olduğunu bilerek dikkatle korumayı, işini bitirdiği zaman aleti başka bir arkadaşının kullanacağını düşünerek yerine koymayı öğrenir.

b) İmam - Hatip Okulundaki bütün çalışmalarda boşuna zaman ve enerji harcanmasına meydan verilmez. Adaylar, plânlı ve programlı hareket etmeye ve dalgınlık yüzünden yanlış hareket ve tekrarlarla boşuna zaman ve enerji harcamamak için, daima uyanık bulunmaya alıştırılır.

Çalışan bir grup içinde her adayın payına düşen işi yolunda, zamanında başarması ve bütün öğrencilerin bir düzen ve ahenk içinde işbirliği yapmalarıyle zaman ve enerjiden ne kadar kazanılacağı çeşitli denemelerle öğrencilere kavratılır.

c) İmam - Hatip adaylarının, çevrelerindeki ve ellerindeki malzemeyi idare ile kullanmalarına dikkat edilir. Artık ve eski malzemeden kendi buluşlarıyle çeşitli eserler meydana getirmeleri teşvik olunur.

d) Bütün derslerde işlenecek konuların millî ekonomi bakımından da değerlendirilerek incelenmesine önem verilir.

X — İmam - Hatip Okulu, İmam - Hatip Adaylarına Ferdî ve Sosyal Sağlık Hakkında Lüzumlu Bilgi, İnanç ve Alışkanlıkları Kazandırır ve Onları Görev Alacağı Çevrede Örnek Olacağı Şekilde Yetiştirir:

Bu bakımdan, okulda imam hatip adaylarına günlük yaşayışlarında sağlık kurallarına uygun hareket etme imkân ve şartları sağlanır; derslerde ve ders dışı faaliyetlerde temizlik, temiz hava, iyi besin, beden hareketi, eylenme ve dinlenme gibi sağlık ilkeleri üzerinde durulur. İmam - Hatip adaylarının ileride görev alacakları çevrenin sağlık şartlarını daha okuldayken yakından tanıyıp buna göre hazırlanmaları bilhassa gözönünde bulundurulur.

XI — İmam - Hatip Okulu, İmam - Hatip Adaylarına Çalışmanın, Kendini Sürekli Geliştirme ve Yetiştirmenin Bir İbadet ve Millî Bir Haslet Olduğunu Benimsetir ve Onlara Bu Alışkanlığı Kazandırır:

Bilindiği gibi islâm dini, bir müslümana, bugününü dününe eşit etmemesini, dününe göre bugün daha ilerlemiş olmasını tavsiye etmektedir. Bu bakımdan, İmam - Hatip Okullarında, temizlik ve intizam kadar çalışmak da önemlidir. Dolayısiyle imam hatip adaylarına, zamanlarını en iyi şekilde değerlendirmek, gereğince çalışarak yeni bilgiler kazanmak zevk ve alışkanlığı verilir.

İmam - Hatip Okuluna giren herhangi bir kimse, bu okulda temizlik kadar çalışmaya da önem verildiğini görmelidir. Çalışmanın zıddı olan miskinlik, tembellik ve durgunluk, özellikle İmam - Hatip Okulunun havası ile bağdaşmayan kavram ve fiiller olmalıdır.

Beşikten mezara kadar öğrenme ilkesi, İmam - Hatip Okulunun manevi iklimini oluşturan en temelli ilkelerden biridir. Öğretmenlerin, bu konuda öğrencilerine iyi birer örnek olması gereklidir. Ayrıca öğretmenler, her fırsatta öğrencilere, okulda kazandıkları bilgi ve becerilerin, topluma genel kültür ve dinî inançlar gibi çok önemli konularda hitabedecek din görevlisi için yeterli olmayacağını, okulu bitirdikten sonra da özel hayatlarında devamlı çalışmak zorunda bulundukları alışkanlığı kazandırır.

İKİNCİ BÖLÜM

DİN ADAMININ ŞAHSİYETİ VE GÖREVİ

I— Din Adamının Kişiliği ve Tesiri:

Din adamı, kendisinden halkımızın daima örnek hareketler

beklediği insanlardandır. Birçok kimselerde önemsenmeyen bir söz veya davranış, bir din adamında yücelik kazanabilir. Bunun gibi başkalarında pek az dikkati çeken bir eksiklik veya hata, din adamının şahsında derhal büyür, önemli bir hâl alır. Din adamı, günden güne gelişen toplumumuz içinde mesleğini iyi bilmeye, doğruyu ve yanlışı iyi teşhis edebilmek için genel kültürünü artırma yolunda kendini devamlı olarak yetiştirmeye mecburdur. Bazı kimselerin din konuları karşısında kayıtsız kalmaları, din adamlarında aradıkları vasıfları bulamadıklarındandır. Bu itibarla, din adamı büyük bir sosyal sorumluluk taşımaktadır. O, mesleğinin gerektirdiği faziletleri hayatı boyunca, ciddiyet ve samimiyetle yaşama durumundadır.

Halkı uyarıp aydınlatmada en kuvvetli amillerden biri, kişiliğimizin tesirli oluşudur. Bu tesirli oluşun yollarından biri de, başkalarında olmasını istediklerimizi kendimizin yaşamamız, böyle bir yaşayıştan faydalandığımızı veya zevk ve huzur duyduğumuzu çevremize sezdirebilmemizdir.

Konuşmalarımızla yapacağımız telkinlerde ise, dinleyicilerimizin, eksiklerine karşılık, bir takım değerler ve kabiliyetler taşıdıklarını, ilk plânda belirtmemiz şarttır. Onların gönüllerini ve ilgilerini kazandıktan sonradır ki, kendilerine umut, iyimserlik aşılayacak, adeta yeniden daha iyi bir yaşayışa başlatacak şeyler söylememizin bir faydası olur.

Sadece hataları, günahları sıralayıp yasaklamak, insanları cesaretsizliğe, ye'se, karamsarlığa götürebilir.

Din adamı, sözlerinin ve hareketlerinin dikkatle takip edildiği topluluklarla olan münasebetlerinde, kendini daima kontrol etmelidir. Onun vazifesi, feragatla ve sabırla halkımızı çalışmağa, birliğe, doğruluğa ve hayra yöneltmektir.

II — Hizmet Alanları:

a) Din hayatımızla ilgili genel konular:

Memleketimizdeki din hayatı ile ilgili olarak gözönünde tutulması gereken birkaç önemli konu vardır. Bunlardan biri, hurafelerin dinden ayıklanmasıdır. Bilgisiz insanlar da çok zaman hurafelerle beslenmektedir. Fakat dinin esaslarını ve müsbet ilmin imkânlarını iyi kavramış bir kimse, hurafeleri gerçeklerden ayırıp kolaylıkla tenkit edebilir.

Bir başka konu, hurafelerden ve taassuptan faydalanma yoluyla kuvvet bulan dini zümreleşme eyilimleridir. Bu çeşit eyilimlerin altında, halkımızın vicdan ve zihin selâmetine, dolayısiyle milli birliğimize ve yurdumuzun geleceğine yöneltilmiş bir takım özel maksatların gizlenmesi her zaman mümkündür. Böyle zümrelere bağlı kimselerin söz ve davranışları islâm kaynakları ile karşılaştırılınca, ortaya atılan iddiaların din içinde başka bir din niteliğinde olduğu hemen anlaşılır.

Nihayet dinden kendi çıkarları için faydalanmak isteyen kimselerin veya grupların, yani istirmarcıların tutumları gelir. Bugün lâiklik ilkemizi, vicdan hürriyetimizi tehdit eden önemli problemlerden biri budur. İstismarcıların, hususi hayatlarındaki tutumlarıyla yaptıkları samimiyetsiz gösteriler arasındaki büyük farklara, bir şahıs meselesi olarak değil, fakat genel bir dini ahlâk meselesi olarak, halkımızın dikkati çekilmelidir.

Yukarıdaki açıklamalardan, İmam - Hatip Okullarında okuyan öğrencilere verilecek eğitimin nitelikleri kolaylıkla anlaşılır. Bunlar iki noktada toplanabilir.

1 — İmam - Hatip adaylarına sağlam ve iyi hazmedilmiş bir genel kültür verilmelidir.

2 — Onlara her türlü hurafe ve taassuptan arınmış bir inanç ve salâbetli bir ahlâki tutum kazandırılmış olmalıdır.

Bu nitelikleri kazanarak yetişmiş imam - hatip adaylarının yeniliklere karşı cephe almayı din gereği sayan çevreler karşısındaki tutumu açık ve kesin olacaktır. Ancak, şurası hatırdan çıkarılmamalıdır ki, hurafelerle, taassupla ve bunların sonuçlarıyla savaşırken başvurulacak metod, konuyu sabırla ve kuvvetli delillerle açıklama metodudur. Çünki red ve inkâra karşı red ve inkârda bulunmak da bir taassup manzarası gösterilebilir ve dolayısiyle yapıcı olmayabilir. Bu noktayı daima gözönünde bulundurmaları adaylara ısrarla telkin edilmelidir.

b) Köy hizmetleri:

Cumhuriyetin kuruluşundan bu yana şehirlerimiz ve kasabalarımız oldukça gelişmiştir. Ancak, nüfusumuzun büyük çoğunluğunu içinde barındıran köylerimiz için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Gerçekten büyük bir çoğunluğu okuma - yazma bilmeyen, eğitim imkânlarından ancak sınırlı olarak yararlanabilen; üretim seviyesi düşük, pazarlama düzeninin yetersizliğinden ötürü yıllık geliri pek yetersiz olan; ölüm oranı yüksek, beslenme imkânları sınırlı, çalışma ve kaynaklarını kullanma imkânlarını kısıtlayan olumsuz sosyal ve ekonomik şartlarla karşı karşıya bulunan köylerimizin insanlık haysiyetine yaraşır bir asgari yaşama seviyesine erişebilmelerinde ve kalkınmanın nimetlerinden daha fazla yararlanmalarında köy öğretmenleri ile birlikte bilgili ve kültürlü din adamlarının feragatli çalışmalarının da tesiri büyük olcaktır. Kültürlü din adamlarımızın özellikle köy çevrelerimizde hizmet görmelerine bu sebeple ihtiyaç vardır.

İmam - Hatip Okulunda öğretmenlerimize düşen önemli ödevlerden biri, bir çoğu köylerden gelen öğrencilerimize, yine köylerde hizmet görme ruhunu aşılayabilmektir. Yardımımızı bekleyen çevreler, kendi öz yurdumuzun içindedir. "Halka hizmet etmenin en büyük ibadet olduğu", İmam - Hatip adaylarına benimsetilmelidir.

Aydınlarımızın, bilenlerden faydalanma, uyarma, teşvik, yardım, önayak olma ve benzeri yollarla halkımıza yapabilecekleri hizmetler pek çoktur. Köylerde çalışan bir din adamı da, sorumlu kimselerin yanı sıra, meselâ;

a) Köyün okulu ile ilgilenmeyi, okuma - yazma öğrenmeyi, gazetelerden, kitaplardan faydalanmayı teşvik edebilir;

b) Temizliğe, sağlık kurallarına, koruyucu aşılara önem verme konularında,

c) Köyün eksiklerinden halkın gücü ile yapılabilecek şeylerin tamamlanmasında,

d) Ağaç dikme, ormanları koruma, meyva yetiştirme, bitki hastalıkları ile savaşma alanlarında,

e) Hayvancılığın, tavukçuluğun, arıcılığın ve benzerlerinin geliştirilmesinde,

f) Yeni buluşlardan, metodlardan, makinelerden faydalanma konularında yardımcı ve imkân elverdikçe örnek olabilir.

Bu arada güzel geleneklerimizin yaşatılmasına önem verilmelidir. Bunların başında kahramanlık ve askerlik duygu ve ilgilerimiz, saygılı muaşeretimiz, konukseverliğimiz, yardımlaşma adetlerimiz gelir. Önlenmesi gereken hususlar arasında kan davası, kız kaçırma, içki, kumar, israf, aile ve zümre rekabetleri ve benzerleri vardır. Bu önemli konulardan biri de, halkımıza birlikte iş görme zevk ve alışkanlığının kazandırılmasıdır.

Vaazlarda ve hutbelerde, bu konular açıklanırken, kur'an'ın ve Peygamberimizin kesin emirlerinden de faydalanılmalıdır.

III — İş Eğitimi:

Din adamlarımızın ibadetle ilgili işleri, günün belli süresini işgal etmektedir. Bunun dışındaki vakitlerinin boş geçmesi, özellikle çalışma durumunda bulunan halkımızın üzerindeki tesir ve telkinleri bakımından, doğru değildir. Esasen, din adamları dahil, herkesin iş - güç sahibi olması, müslümanlığın icabları ve geleneklerı arasındadır. Bu itibarla, daha okuldayken imam - hatip adaylarına boş zamanlarını iyi bir şekilde kullanma alışkanlığı kazandırılmalıdır.

Her vatandaşın, çalıştığı mesleğe ve dinlenmeye ayırdığı zamanlar dışında boş zamanı kalır. Bu boş zamanları yurt ve toplulukla ilgili faaliyetlere ve münasebetlere, okumaya, tabiatın güzelliğinden faydalanmaya, spor, temsil, v. b. gibi meşguliyetlere ve birtakım faydalı meraklara ayırmak lâzımdır. İmam - Hatip Okulu, bu temiz zevklerin tadını öğrenciye taddırmaya ve öğrencinin boş zamanlarını iyi bir şekilde geçirtmekten zevk almasını sağlamaya önem verir.

Her medeni insan mesleği dışındaki boş zamanlarında, zevkle meşgul olacağı bir meraka sahip olmalıdır. Onun için İmam - Hatip Okulu, imam - hatip adaylarını dersleri dışında birtakım zevkli ve faydalı meşguliyetlere teşvik eder ve alıştırır. Bu meraklardan birkaç örnek:

a) Pul, çiçek, yaprak, taş, kelebek, kostüm ve desen kolleksiyonları yapmak,

b) Faydalı ve mesleki yazı ve makaleleri toplamak,

c) Basit araç ve gereçlerle el işleri yapmak,

d) Kitap okumak ve kitaplık sahibi olmak,

e) Hikâye, piyes, şiir ve mesleki deneme yazıları yazmak,

f) Çiçek, sebze, ağaç yetiştirmek,

g) Kooperatifçilik çalışmalarına katılmak,

h) Arıcılık yapmak,

ı) İlk yardım uygulamaları yapmak, fotoğrafçılık v. b. gibi meraklar öğretmenlerin yardım ve rehberliği ile okulun günlük çalışma programlarının dışında kalan saatlerde teşvik ve takip olunur.

İmam - Hatip Adaylarında görülen diğer faydalı meraklar da teşvik edilir ve kendilerine gerekli kılavuzlukta bulunulur.

Bu itibarla, İmam - Hatip Okulu, imam - hatip adaylarına geniş ölçüde eğitim ve öğretim, özellikle meslekî faaliyet ve iş imkânları sağlayan canlı bir çevre olmalıdır.

İmam - Hatip adayı okulda çevreye faydalı işler yapmaya, işten haz duymaya, üzerine sorumluluk almaya, teşebbüse, yaptığı işi kusursuz, plânlı, temiz, ihtiyaca ve millî menfaatlere en uygun bir şekilde ve nefsine güvenerek yapmaya alıştırılmalıdır. İş denince bedenî ve zihnî bütün melekeleri harekete getiren çalışma konuları anlaşılır. Gerçek ihtiyaçlardan doğan belli bir amaca varmak için çalışırken, öğrencilerin bu amacı iyi kavramalarına, ona varmak için gerekli tedbirler üzerinde düşünmelerine, alınacak tedbirleri ihtiyaca en uygun şekilde uygulamalarına ve elde edilen sonucu kontrol etmelerine dikkat edilir.

İMAM - HATİP OKULU
HAFTALIK DERS DAĞITIM ÇİZELGESİ

Dersler	*I*	*II*	*III*	*IV*	*Topl.*
1 — Kur'an-ı Kerim	5	5	4	4	18
2 — Arapça	4	4	3	3	14
3 — Akaid	—	—	2	—	2
4 — Kelâm	—	—	—	2	2
5 — Din Dersi	2	3	3	—	8
6 — Fıkıh	—	—	—	2	2
7 — Tefsir	—	2	2	2	6
8 — Hâdis	—	2	2	2	6
9 — Siyer ve Ahlâk	2	—	—	—	2
10 — Hitabet	—	—	—	2	2
Meslek dersleri haftalık saat tutarı:	13	16	16	17	62
11 — Türk Dili ve Edebiyatı	5	5	3	3	16
12 — Tarih	2	2	2	2	8
13 — Sanat Tarihi	—	—	—	2	2
14 — Coğrafya	2	2	2	—	6
15 — Matematik	4	2	2	2	10
16 — Fen Bilgisi (Fiz. Kim)	4	3	—	—	7
17 — Biyoloji	—	—	3	—	3
18 — Psikoloji	—	—	2	—	2
19 — Felsefe (Mantık - Felsefe - Sosyoloji)	—	—	—	6	6
20 — Yabancı Dil	3	3	3	3	12
21 — Beden Eğitimi	1	1	1	1	4
22 — Müzik	1	1	1	—	3
23 — Millî Güvenlik	1	1	1	—	3
24 — Sağlık ve Beslenme Eğt.	2	—	—	—	2
25 — Tarım	—	2	2	—	4
26 — Endüstri Bilgisi	—	—	—	2	2
Kültür dersleri haftalık saat tutarı:	25	22	22	21	90
Genel Toplam:	38	38	38	38	152

İMAM - HATİP OKULU
MESLEK DERSLERİ MÜFREDATI
KUR'AN-I KERİM

Amaç :

Kur'an-ı Kerim'in kendi kurallarına göre doğru okunmasını, imamlık ve hatiplik görevi için lüzumlu metinlerin ezberlenmesini sağlamak.

Açıklamalar:

Yukarıdaki amacın gerçekleştirilmesi için:

1 — Kulak terbiyesine önem verilmeli, öğrencinin telâffuz yanlışları, bunların alışkanlık haline gelmesine imkân verilmeden, düzeltilmelidir.

2 — Öğretmen, örnekleri önce kendisi okumalı, sonra öğrencilere tekrarlatmalıdır. Bu konuda; tanınmış okuyucular tarafından doldurulmuş plâklardan ve teyp bantlarından da faydalanılmalıdır.

3 — Yüzünden okuma ve ezber çalışmaları yapılırken, bütün öğrencilerin önünde bir Kur'an-ı Kerim bulundurulmalı, bir öğrenci okurken diğerinin de göz ve kulakla metni takibi sağlanmalıdır.

Ancak, ezber metinlerde öğrenci öğretmenini önce yalnızca dinlemeli sonra göz ve kulakla bu metinleri takip etmelidir.

4 — Tecvid konuları uygulamalı olarak işlenmeli; anlatılan bir konunun uygulaması seçme örneklerle anında yapılmalıdır.

5 — Ezber çalışmalarında, kısa ve kolay metinlerden başlamak suretiyle tedrici bir geliştirme uygulanmalıdır.

Ders konuları:

I. SINIF
(Haftada 5 saat)

1 — Bu sınıfta kısa ibadet metinleri ezberletilecek, nazarî tecvid kurallarına gidilmeyecektir. Ancak, kulak terbiyesi verme bakımından, harflerin tecvidte belirtilen çıkışlarına (mahreçlerine) öğrencinin dikkati çekilecek, ileriki sınıflarda düzeltmelere ihtiyaç kalmıyacak şekilde bunların benimsetilmesine önem verilecektir.

2 — Ezberletilecek dua ve sûreler şunlardır:

a) Tekbir, Subhaneke, Ettehıyyatü, Allahumme Salli, Allahumme Bârik, Kunut Duâsı.

b) Eûzubesmele, Fâtiha Sûresi, Nâs Sûresinden Tekâsür Sûresine kadar olan kısa Sûreler, Âyet-el Kürsî, Sûre-i Bakara'nın son iki âyeti, Sûre-i Haşr'ın son üç Âyeti.

3 — Kur'an-ı Kerim'in bir ilâ üçüncü cüzlerinin, metnin yüzünden ve kıraat kurallarına göre okutulması hususları gerçekleştirilmelidir.

II. SINIF
(Haftada 5 saat)

1 — Geçen yıl ezberletilen metinlerin aynı esaslara göre tekrarı (Talim ve tertil).

2 — Okutulup ezberletilecek yeni metinler:

Tekâsür Sûresinden Fecr Sûresine kadar olan kısım; Âmme Sûresinden iki aşr.

3 — Tecvide başlangıç:

a) Tecvid, talim, tertil terimlerinin açıklanması,

b) Med harfleri, med sebebi,

c) Med çeşitleri (Tabiî, muttasıl, munfasıl, lâzım, ârız, lin),

d) Talim ve tertil sırasında uygulamaları yapılmak suretiyle "İzhar, ihfa, idgam, iklâb, kalkale, ra'nın hükümleri, sekte v. b." tecvid kuralları.

4 — Kur'an-ı Kerim'in dört ilâ onikinci cüzlerinin, metnin yüzünden ve kıraat kurallarına uygun olarak okutulması.

III. SINI F
(Haftada 4 saat)

1 — Geçen yıl ezberletilen metinlerin aynı esaslara göre tekrarı (Talim ve tertil).

2 — Okutulup ezberletilecek yeni metinler:

Yâsin, Rahman, Tebareke, Necm Sûreleri ile iki aşr.

3 — Geçen yılki tecvid kurallarının uygulamalarla tekrarı.

4 — Kur'an-ı Kerim'de kullanılan, noktalama niteliğindeki işaretlerin okunuştaki etkileri.

5 — Kur'an'ı Kerim'in onüç ilâ yirmi birinci cüzlerinin, metnin yüzünden ve kıraat kurallarına uygun olarak okutulması.

IV. SINIF

(Haftada ½ saat)

1 — Geçen yıl ezberletilen metinlerin aynı esaslara göre tekrarı (Talim ve tertil).

2 — Okutulup ezberletilecek yeni metinler:

Feth, Kıyame Sûreleri ile iki aşr.

3 — Kur'an-ı Kerim'in yirmi iki ilâ otuzuncu cüzlerinin, metnin yüzünden ve kıraat kurallarına uygun olarak okutulması.

ARAPÇA

I. SINIF

(Haftada ½ saat)

Bakanlıkça kabul edilen ders kitaplarından I. kitap tamamlanacaktır.

II. SINIF

(Haftada ½ saat)

Bakanlıkça kabul edilen ders kitaplarından II. kitap tamamlanacaktır.

III. SINIF

(Haftada 3 saat)

Bakanlıkça kabul edilen ders kitaplarından III. kitap tamamlanacaktır.

IV. SINIF

(Haftada 3 saat)

Bakanlıkça kabul edilen ders kitaplarından IV. kitap tamamlanacaktır.

AKAİD

Amaçlar :

1 — İslâm Dininin inanç ilkelerini kavratmak.

2 — İslâm Dininin inançla ilgili konularında geniş görüşlülük kazandırmak.

3 — Din konularını olumlu bir şekilde açıklama ve bu konularda ikna edebilme kabiliyeti kazandırmak.

Açıklamalar :

Yukarıdaki amaçlara ulaşabilmek için:

1 — Derslerde araştırmalara ve karşılaştırmalara yer verilmelidir.

2 — Konular üzerinde öğrencinin düşünmesi ve muhakeme etmesi sağlanmalıdır.

3 — Konular işlenirken, yeri geldikçe öğrencilerin genel kültür konularından da faydalanmaları sağlanmalıdır.

Ders konuları:

III. SINIF

(Haftada 2 saat)

I. Giriş:

1 — Akaid, tanımı ve konusu.

2 — Kur'an-ı Kerim'e göre dinin tarifi.

II. İman:

1 — İmanın açıklanması (sözlük ve terim anlamı).
2 — İman ile amel arasındaki ilgi.
3 — Tasdik ve inkâr bakımından insanlar:

a) Müslim kime denir?
b) Mü'min kime denir?
c) Münafık kime denir?
d) Kâfir kime denir?
e) Müşrik kime denir?

III. Kur'an'da iman esaslarının veriliş tarzları:

1 — Telkin.
2 — Akıl.
3 — Vicdan.
4 — İlim.
5 — Kıssa.
6 — Tekrar.
7 — Tartışma (Cedel).

IV. Kur'an'a göre Allah:

1 — Varlığı (nasıl isbatlanır?).
2 — Birliği (niçin bir ve tektir, niçin ortakları yoktur?).
3 — Sıfatları (mahiyeti, Ehl-i Sünnet akidesinde sıfat nedir?).

(Allah'ın sıfatlarının sınıflandırılmasında gözetilen metot. Zâtî, Selbi veya Subûtî, Tenzihî sıfatlar, Câiz sıfatlar).

V. Meleklere iman:

VI. Kitaplara iman:

Kur'an'a göre:

1 — Kitap (Levh-i Mahfuz, Suhuf).
2 — Tevrat.
3 — Zebur.
4 — İncil.
5 — Kur'an.

VII. Peygamberlere iman:

Kur'an'a göre:
1 — Peygamberlik ve Vahy.
2 — Peygamberlerin sıfatları.
3 — Peygamberlerin bildirdikleri dinlerde bir olan esaslar.
4 — Kur'an'da adı geçen Peygamberler.
5 — Hz. Muhammed'in son Peygamber oluşu.

VIII. Ahirete iman:

1 — Ahiretin varlığının önemi.
2 — Kur'an'a göre ahiret:

a) Adaletle ilgisi.
b) Varlığının isbatı.
c) Niçin kıyamet vardır?
d) Ahiret halleri.
e) Mükâfat ve ceza.

IX. Kader'e iman:

1 — Kur'an'da kaza ve kaderle ilgili âyetlerin incelenmesi.

2 — Kaza ve kaderle ilgili hâdisler, bu konudaki çeşitli rivayetlerin incelenmesi.

3 — İslâmî kader anlayışında cebircilik yoktur. İnsanların çalışması ile kader değişir mi? Bu değişmenin hudutları nedir? Peygamberlerin kader öğretiminde üzerinde durduğu hususlar nelerdir?

KELÂM

Amaçlar :

1 — İslâm dünyasında din konusu etrafında meydana gelen fikir hayatının niteliği ve genişliği hakkında fikir vermek.

2 — Türlü fikir akımları ve farklı mezhep inançları karşısında hoşgörürlülük anlayışının gelişmesini sağlamak.

Açıklamalar:

Yukarıdaki amaçlara ulaşabilmek için:

1 — Kelâma konu olan münakaşaların islâm düşüncesini sarsmak yerine inanç konularını daha da aydınlattığı ve temellendirdiği hususları gözönünde bulundurulmalıdır.

2 — İslâmda fikir hürriyetine, hoşgörürlüğe ve olumlu sonuçlara varılabilen münakaşaya verilen değer bütün ayrıntılarıyle belirtilmelidir.

Ders konuları:

IV. SINIF

(Haftada 2 saat)

I. Bölüm:

Kelâm ilmine giriş:

a) Kelâm ilminin konusu ve tanımı.
b) Önemi.

c) Kelâm ilminin doğuşu.

1 — Hz. Peygamber zamanında müslümanların dinî konudaki davranışları.

2 — "Selef akidesi" ve özellikleri.

3 — Kur'an-ı Kerim'e aksetmiş olan bazı tartışma konuları (muhkem ve müteşabih âyetler).

4 — Hz. Muhammed'in vefatı ve imamet meselesinin ortaya çıkışı (Emir'ul-Mü'minin, Halife, İmam terimlerinin aynı anlamda oluşu).

5 — Hz. Osman devrinde başlayan karışıklıklar.

6 — Şiilik hareketinin başlangıcı.

7 — Hz. Ali'nin hilafeti, Hz. Osman'ın katilleri konusu ve iç savaşlar, Cemel ve Sıffin Savaşlarının anlaşmazlık konularındaki rolü.

8 — Hariciler.

9 — İlk mezheblerin görüşlerini tamamen Kur'an-ı Kerim'e dayandırmaları (İslâmın özelliği, herkesin fikrinde hür olması, mezheb mensupları ile halifelerin tartışma şekli).

10 — Siyasî görüş farklarının inanç niteliği kazanması.

11 — Şiiliğin "İmamet" i altıncı esas olarak benimsemesi, ölen imamın rücuu ve kayb fikirleri, hulûl ve tenasuh, şiiliğin bölünmesi, İsna Aşeriye kolu.

12 — Cebr ne demektir? Cehm b. Safvan'ın görüşleri. İrca ne demektir? Mürcienin görüşleri.

13 — Mutezilenin doğuşu, beş prensibi.

14 — Ehli sünnet görüşünün ortaya konması:

Hasan Basrî, Ebu Hanife ve Fıkh-ı Ekber, İmam Tahavi, Eş'ari ve Maturidi (kısaca hizmetleri belirtilecek).

15 — Kur'an, Allah'ın görülmesi, iyilik ve kötülük (Hüsn ve Kubuh), güçlülük (istitaa), iman ve amel konularının açıklanması.

II. Bölüm:

1 — Kelâm ilmi, genel bilgiler:

a) Aklın hükümleri (vacib, mümkün, müstahil).
b) Deliller (Dinî, aklî çeşitleri).
c) İlmin sebepleri.

2 — Allah:

a) Varlığı.
b) Sıfatları (sıfatlarının çeşitli taksimleri ve bu sıfatların açıklanması).
c) Fiilleri (halk, rızk, ecel...).

3 — Peygamberlik:

a) Nebi ve Resul.
b) Peygamberlik müessesesinin lüzum ve önemi.
c) Peygamberlerin sıfatları.
d) Vahy.
e) Mucize.

4 — Ahiret:

a) Yeniden diriltilme (delilleri, keyfiyeti).
b) Berzah ve Kabir.
c) Kıyamet.

DİN DERSİ

Amaçlar:

1 — İslâm Dininin ibadet esaslarını topluca tanıtmak.

2 — İmamlık, hatiplik görevi için gerekli ibadet bilgilerini kazandırmak.

3 — İbadet gibi, temizliğin, düzenli ve dürüst yaşayışın, iyilik severliğin, güven duygusunun ve benzeri erdemlerin de din ilkelerinin tabiî sonuçları olduğunu öğrencilere benimsetmek.

Açıklamalar:

Din Dersinde, yukarıdaki amaçlara ulaşabilmek için:

1 — Din Dersi konuları, sınıf seviyelerine göre daima öğrencilerin genel kültürleri gözönünde bulundurulmak suretiyle, onların kültür seviyesini aşmadan, düşündürücü (tefakküre götürücü) ve ikna edici bir şekilde işlenecektir.

2 — Her konunun sınıf seviyesine uygun ilgili âyet ve hadislerle desteklenmesi ve yeri geldikçe iyi bir şekilde seçilmiş okuma parçaları ile genişlik kazandırılması sağlanacaktır.

3 — İbadetle ilgili konularda, öğrencilerin pedagojik yaşları gözönünde bulundurulacaktır.

4 — Her türlü ibadet için dış temizlik kadar güzel ahlâkın da gerekli olduğu yeri geldikçe öğrenciye benimsetilecek, bu hususa önem verilecek ve bu konuda Siyer ve Ahlâk dersi öğretmeni ile işbirliği yapılacaktır.

5 — İbadetle ilgili konular uygulamalı olarak öğretilecek, ibadetin inanan insan tabiatına uygun davranışlar olduğu öğrenciye benimsetilecektir. Hac ibadeti ve gerektiğinde diğer ibadetlerle ilgili konularda film, film şeridi, slayd ve şema gibi gereçlerden faydalanılması uygun olur.

Ders konuları:

I. SINIF

(Haftada 2 saat)

I. Din Dersine Giriş:

1 — Dinin tanımı, insanların dine olan ihtiyacı.

(DEVAMI VAR)

BU DERGİDEKİ KANUNLAR, KARARLAR VE TAMİMLERLE DİĞER YAZILAR TARAFIMIZDAN OKUNMUŞTUR

1	12	23	34	45
2	13	24	35	46
3	14	25	36	47
4	15	26	37	48
5	16	27	38	49
6	17	28	39	50
7	18	29	40	51
8	19	30	41	52
9	20	31	42	53
10	21	32	43	54
11	22	33	44	55

MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ — ANKARA

(24.7.1972 tarihli Tebliğler Dergisi yayımlanmamıştır.)